

EX

***Myosotis stenophylla* Knaf** **Niezapominajka smukła**

Rodzina: *Boraginaceae* – ogórecznikowate (szorstkolistne)

Status

W Polsce gatunek przypuszczalnie wyginął. W krajach ościennych: krytycznie zagrożony w Czechach, narażony na Słowacji.

Rozmieszczenie geograficzne

Zasięg gatunku obejmuje środkową i południowo-wschodnią Europę, od Austrii przez Czechy, Słowację, Węgry, Rumunię, południową Polskę po Wołyń i Podole na Ukrainie (Medwecka-Kornaś 1948; Merxmüller, Grau 1963; Sychowa 1971b; Grau, Merxmüller 1972).

Występowanie w Polsce

Znana była z 5 stanowisk na Wyżynie Małopolskiej: Potok Złoty na Wyżynie Częstochowskiej (okazy w KRAM, lg. M. Sokołowski w 1928 r.; Sychowa 1971b) oraz w Niecce Nidziańskiej – w rezerwacie Dąbie koło Klonowa (Medwecka-Kornaś 1948), koło wsi Kołków, na śródpolnym wzgórzu na zachód od wsi Młodzawy

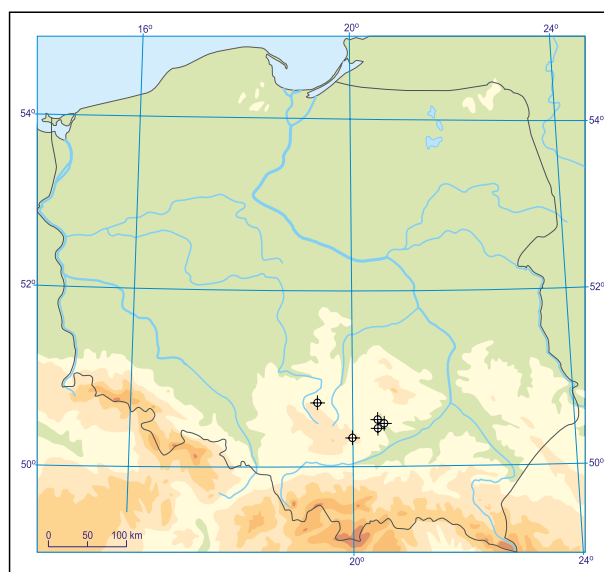
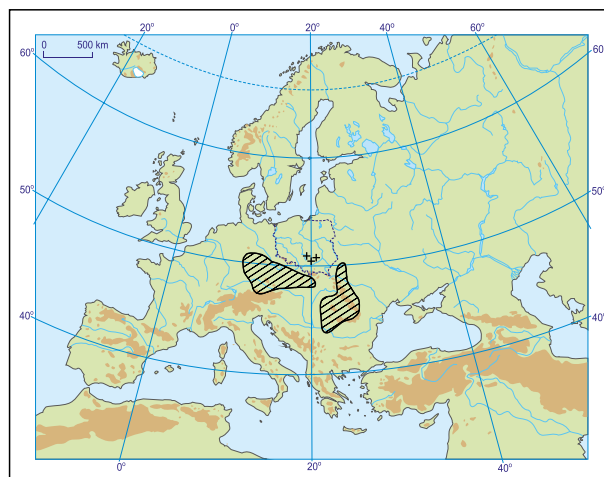
o w rezerwacie Krzyżanowice (Kostrowicki 1966 i inf. pisemna z 1991 r.).

Siedliska i fitocenozy

Siedliskiem gatunku są wapienne, skaliste wzgórza. Rosła w murawach kserotermicznych i na obrzeżach łąki (Medwecka-Kornaś 1948; Kostrowicki 1966 i inf. pisemna z 1991 r.).

Morfologia i biologia

Roślina wieloletnia, smukła, o prosto wzniesionych łodygach wysokości 15–40 cm, w strefie kwiatostanu rozgałęziona. Gałązki prosto wzniesione. Liście łodygowe wąskopodługowate, sztywno wzniesione, przytulone do łodygi. Kielich gęsto owłosiony, z licznymi włoskami haczykowatymi, srebrzystoszary. Kwiaty duże, o średnicy korony co najmniej 5 mm. Rośliny znalezione w Polsce obficie kwitły i owocowały (okazy w KRAM, lg.

M. Sokołowski w 1928 r.; Kostrowicki 1966. i inf. pisemna z 1991 r.; A. Jasiewicz, inf. ustna z 1991 r.).

Przyczyny wyginięcia

W czasie poszukiwań prowadzonych przez autora w 1991 r. na stanowisku w Żłotym Potoku gatunku nie odnaleziono. W rezerwacie Dąbie roślina była obserwowana do 1957 r. (A. Jasiewicz, inf. ustna z 1991 r.); później wielokrotnie poszukiwana przez autora, ostatnio w 2012 r., jednak bez rezultatu. Trzy stanowiska w Niece Nidziańskiej, odkryte w latach 1960 i 1961, w końcu lat 80. nie zostały potwierdzone (Kostrowicki, inf.

pisemna z 1991 r.) – prawdopodobnie również zanikły. Przyczyny wyginięcia nie są znane.

Zbigniew Szela

Summary

Myosotis stenophylla occurred at five localities in the Małopolska Upland in southern Poland. Four of them were situated in the Nida Basin and one in the Kraków-Częstochowa Upland. Thermophilous grasslands and thicket margins on calcareous soils were its habitat. Despite searches conducted in recent years the species has not been found in these localities but there is still a chance to discover the plant in the area of its former occurrence.

Omphalodes scorpioides (Haenke) Schrank Ułudka leśna

Rodzina: *Boraginaceae* – ogórecznikowate (szorstkolistne)

Status

W Polsce gatunek narażony. W krajach ościennych: bliiski zagrożenia w Czechach.

Rozmieszczenie geograficzne

Omphalodes scorpioides jest gatunkiem eurazjatyckim. W Europie występuje głównie w środkowej i wschodniej części kontynentu (Ferguson 1972b; Meusel i in. 1978). Przez Polskę przebiega północno-zachodnia granica ogólnego zasięgu.

Występowanie w Polsce

Stanowiska ułudki leśnej są rozproszone na obszarze całej Polski, a jedyne większe skupienie znajduje się w południowo-zachodniej części kraju. Największa liczba stanowisk podawana była z Przedgórze Sudeckiego i Niziny Śląskiej. Większość z tych danych pochodzi z początków XX w. (Schube 1904a). W ostatnich 20 latach notowano występowanie ułudki leśnej na Pogórzu Kaczawskim w Ostrzycy Proboszczowickiej (Kwiatkowski 2000) oraz wzdłuż rzeki Kaczawy i Nysy Szalonej (Kwiatkowski 2006), na Pogórzu Izerskim na Górze Zamkowej we Wleniu (Potocka 2001 i mat. npl. z 2011 r.), na Wzgórzach Niemczańsko-Strzelińskich w Henrykowie koło Ziębic (Świerkosz 1992), w Górach Kamiennych na górze Rogowiec (Berdowski i in. 2005). Na Nizinie Śląskiej istnieje stanowisko w dolinie Bystrzycy między Skalką a Bogdaszowicami (Z. Dajdok, Z. Kącki, mat. npl. z 2011 r.). Na Pogórzu Przemyskim podawana jest z okolic Przemysła: nad Sanem koło Dybawki (M. Wolanin, mat. npl. z 2011 r.); praw-

dopodobnie stanowisko to jest tożsame z podawanym przez B. Kotulę w XIX w. (okaz w KRAM, lg. B. Kotula w 1877 r.). W pierwszej połowie XX w. znane było występowanie ułudki na Pogórzu Strzyżowskim koło

